

Teesie

2009 – 2010 / 5 (56)

LAIŠKAS REDAKCIJAI

«Tegul visi bus viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs» (J 17, 21).

Kun. Andžej Šuškevič

Didžiausias Kristaus troškimas buvo, kad Jo mokiniai išlaikytų tarpusavio vienybę, kad būtų sujungti meilės, taikos ir supratimo ryšiais. Tiesa, pats Kristus sakė: «Nemanykite, jog aš atėjęs nešti žemei ramybės. Aš atėjau nešti ne ramybės, o kalavijo. Atėjau sukiršinti sūnaus prieš tėvą, dukters prieš motiną ir marčios prieš anytą» (Mt 10, 34-35). Kristaus

žinios akivaizdoje žmogus negali likti abejingu, negali užimti neutralios pozicijos, turi apsispręsti kieno pusėje jis yra – su Kristumi, ar prieš Jį. Tačiau tie, kurie jau apsisprendė už Kristų, privalo siekti tarpusavio vienybės bei santarvės. Deja, istorijos bėgyje pačios krikščionybės viduje kildavo ir šiandien dar išlieka daugelis nesutarimų, skilimų, pasidalinimų. Be jokios abejonės, šie nesutarimai yra gili žaizda, kuri trukdo liudyti pasauliui «vieną tikėjimą, vieną krikštą, vieną Dievą ir visų Tėvą» (plg. Ef 4, 5-6).

II Vatikano Visuotiniame Susirinkime Katalikų Bažnyčia išreiškė karštą troškimą žengti vienybės siekimo keliu. Ekuumeninis judėjimas, kuris vienokia ar kitokia forma jau vystėsi ir prieš II Vatikano Susirinkimą, įgavo naują pagreitį ir tuo metu tikrai atrodė, kad regimoji vienybė, kuri pasireikštų taip pat ir bendru sakramentų šventimu, jau nebe už kalnų. Didžiulės įtakos ekumeniniam sąjūdžiui turėjo Susirinkimo Tėvų išsakytas mokymas, kad taip pat ir nekatalikiškose krikščionių bendruomenėse esti Kristaus pašventinamosios malonės: «Vienatinė Kristaus Bažnyčia [...] laikosi (*subsistit in*) Katalikų Bažnyčioje, [...] nors ir už jos regimos sandaros ribų esama gausių šventumo ir tiesos elementų, kurie, būdami Kristaus Bažnyčiai priklausančios dovanos, yra akstinas visuotinei katalikiškai vienybei» (LG 8). Ši doktrina tapo galingu postūmiu, kuris atvėrė kelią ir suteikė begalę naujų perspektyvų krikščioniškų bendruomenių tarpe. Jau pats bendravimas ir bendradarbiavimas, o taip pat gilesnis įvairių bendrijų mokymo pažinimas – labai svarbūs rezultatai, kurių jokių būdu negalima nuvertinti ar paneigti. Tačiau pirmas žingsnis siekiant vienybės yra ne tiek išoriniai ženklai, bet visų pirma vidinis nusiteikimas. «Susirinkimo» dekretas apie ekumenizmą *Unitatis Redintegratio* moko: «Širdies atsivertimą ir gyvenimo šventumą, lydimą privačių ir viešų maldų už krikščionių vienybę, reikia laikyti tarsi viso ekumeninio sąjūdžio siela ir pagrįstai galima vadinti dvasiniu ekumenizmu» (UR 8; plg. Jono Pauliaus II enciklika *Ut Unum Sint* 21). Taigi, visų pirma širdies atsivertimas bei asmeninis šventumas –tas pagrin-

das, ant kurio gali būti statoma (arba geriau – atstatoma) krikščionių vienybė. Kaip susiskaldymas atsiranda dėl nuodėmės, dėl žmogiškos prigimties sugedimo, taip vienybė gali būti atkuriamą, iš naujo ir naujai realizuojama vien tik per nuolatinį visų – ir katalikų, ir nekatalikų – atsivertimą. O viena reikšmingiausių priemonių, siekiant visų krikščionių vienybės, yra malda – tiek privati, tiek vieša.

Kiekvienais metais sausio mėnesį Katalikų Bažnyčioje yra švenčiamas aštuondienis, kuomet ypatingu būdu meldžiamasi už krikščionių vienybę. Tai graži ir reikšminga praktika. Reikšminga taip pat ir tuo atžvilgiu, kad pasaulis matytų, jog įvairių krikščioniškų konfesijų kunigai ir tikintieji, nors ir priklausydami skirtingoms Bažnyčioms ar bažnytinėms bendruomenėms, vis dėlto trokšta vienybės bei jos maldauja Viešpaties, kuris yra vienybės ir šventumo šaltinis. Tačiau susitikdami bendrai maldai su kitų konfesijų išpažinėjais, mes neturėtume pamiršti taip pat ir to, jog vienybės siekimas neturi apsiriboti vien tik bažnytiniame kalendoriuje numatytais dienomis, kuomet tarytum «iš reikalo» susitinkama, meldžiamasi, bendraujama. Kristaus

Bažnyčia negali gydyti žaizdų, kilusių dėl žmogiško silpnumo ir nuodėmingumo, vien tik sausio 18-25 dienomis. Vienas aštuondienis metų bėgyje, nors ir yra gera bei reikalinga priemonė, tačiau, be jokios abejonės, nėra pakankama. Jei naudojames «žaizdos-ligos-gydymo» kategorijomis, tai galėtume sakyti, kad maldų už krikščionių vienybę aštuondienis – tai savotiška «sanatorija», kur atliekamos tam tikros «procedūros», skirtos sustiprinti organizmą, atgaivinti jėgas, tačiau šios «procedūros» nebus vaisingos, jei sugrįžus iš «sanatorijos» į kasdienį gyvenimą, bus sugrįžtama prie žaizdą didinančių darbų, minčių, veiksmų.

Prašydami krikščionių vienybės, neturėtume pamiršti taip pat ir to fakto, kad visų pirma toji vienybė, tarpusavio pagarba bei kitoniškumo gerbimas turėtų būti ir mūsų pačių – katalikų – tarpe. Vienybė nereiškia vienodumo, ji nėra ir negali būti uniformiškumo

priežastimi, ji nepaneigia teisėto kitoniškumo ir skirtingumo. Apaštalas Paulius laiške Galatams šaukte šaukė: «Nebėra nei žydo, nei graiko; nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyro, nei moters: visi jūs esate viena Kristuje Jėzuje!» (Gal 3, 28). Nei tautinė priklausomybė, nei visuomeninė padėtis nėra ir negali būti barjeru, skiriančiu žmones. Jei tik jie yra Kristuje Jėzuje! Jis, Įsikūnijęs Logos, suvienija ir žydą, ir graiką savame Kūne. Priklausymą tam *suvienytam* (ne suvienodintam!) Kūnui autentiškas krikščionis turėtų iškelti aukščiau už bet kokią savo istorinę, lokalinę ar kultūrinę padėtį. Ir tik vertindamas tai aukščiau, mokėis ir sugebės priimti bei gerbti kito skirtingumą. Vienybėje!

KUNIGŲ METUS MININT

Minėti kunigų metus šįkart nusprendėme dalindamiesi pašaukimo kėliu. Vasario 14-16 dienomis mūsų seminarijoje vyko pašaukimų rekolekcijos. Į pašaukimo vakarą maloniai sutiko atvykti monsinjoras Gintaras Grušas. Apie Didįjį Nuotykių kunigo kelyje į Meilę ir kviečiame pasiskaityti šiame straipsnyje.

Monsinjoras Gintaras Grušas

„Didysis Nuotykis“

Norėčiau pradėti nuo trumpo įvado. Šis vakaras skirtas pokalbiui apie pašaukimą. Išėities tašku turi būti požiūris, kad visi jau turime ir gyvename savo pirmiame pašaukime. Mūsų pirminis pašaukimas – būti žmonėmis. Dievas pašaukė mus į šį pasaulį ir tame kelyje mes bandomė nuo pat mažens augti. Kai kam teko lengvesnės sąlygos pavyzdingoje šeimoje, kitiems teko susidurti ir su sunkumais. Abiem atvejais mokomės būti žmonėmis. Esminiai klausimai žmogui yra pašaukimo klausimai. Kam mes esame sukurti ir kam esame pašaukti? Ką reiškia būti žmogumi?

Dievas yra Meilė. Iš meilės Jis sukūrė žmogų ir mes mokomės mylėti. Būti žmogumi reiškia mokytis mylėti. Į tai veda ir tikėjimas. Per tikėjimą Dievas mums labiau atsiskleidžia kaip tas, kuris yra Meilė ir moko mus iš tiesų mylėti. Dažnai apie pašaukimą galvojame kaip tik apie tam tikrą išrinktų žmonių gyvenimo būdą: kunigų, pašvęstojo gyvenimo ar susituokusių. Tačiau šiame kontekste turime kalbėti ne apie pašaukimą, o būdą, kuriuo Dievas kiekvienam yra numatęs įgyvendinti pašaukimą, kurį mes jau turime.

Mūsų aplinka, visuomenė ir gyvenimas taip užimti, jog dažnai neskiriame dėmesio šiam klausimui. Kartais mums reikia kokio nors ženklų, kuris padėtų mums atsipeikėti. Prisimenu vieną pasakojimą apie žmogų, kuris važiuoja savo nauju automobiliu. Staiga nelaukiant į jo automobilį atsitrenkia plyta. Nustebęs vairuotojas sustabdo automobilį, pavažiuoja atgal ir mato berniuką. Išlipęs pasižiūrėjo į savo naują brangų ir jau aplamdytą automobilį ir, galite įsivaizduoti, baisiausiai įsiuto. Jis ėmė rekti ir purtyti tą vaiką. O berniukas teisinosi: „labai atsiprašau, bet kitaip negalėjau nieko susistabdyti. Jau pusvalandį bandau prisišaukti pagalbos, bet niekas nekreipia jokio dėmesio. Mano neigalusis brolis apsvirtė su vežimėliu, o aš vienas nepajėgiu jo pakelti.“ Vairuotojas nusiramino, padėjo berniukui įsodinti brolių į vežimėlį ir nuvažiavo toliau. Su savimi jis pasiėmė plytą. Prisiminimui. Kartais mums reikia tų plytų, kad atsitokėtume nuo lakstymo ir susimąstytume apie gyvenimą. Kartais Dievas naudoja tokias priemones siekdamas atkreipti mūsų dėmesį ir norėdamas pasakyti, kad mūsų gyvenime ne viskas yra taip, kaip Jis norėtų.

Pašaukimo kelyje, jau kai esame krikščionys ir norime suprasti, kas yra meilė ir siekiame išmokyti kaip reikia mylėti, Dievas nepalieka mūsų vienu, bet nuolat atsiunčia kokią nors pagalbą.

Nežiūrint to, kokių kelių mes einame - kunigystės, santuokos, pašvęstojo gyvenimo, ar viengungio – didžiausia klaida manyti, kad pašaukimas yra susijęs tik su mumis, skirtas tik mums. Pašaukimas yra mokymasis mylėti, o meilė visuomet susijusi su kitu, nukreipta į kitą. Taigi pašaukimo kelias – kito atradimas ir jo mylėjimas. Prisimenu du draugus, kurie susituokė, kai baigė universitetą. Kvietime į vestuves jie pavadino santuoką Didžiuoju Nuotykiu. Pašaukimas – Dievo mums duotas Didysis Nuotykis. Turime atrasti kelią, kuriuo Dievas mus veda. Ne kelią, kuriuo mes norime eiti, bet kelią, kuriuo Jis mus veda.

Dabar papasakosiu apie tą Didįjį Nuotykių, kurį Dievas man parengė ir kuriuo dar ir toliau gyvenu. Iš tiesų mano nuotyčiai prasidėjo dar prieš mano pradėjimą. Ir tai yra dalis pašaukimo. Karo metu mano tėvai buvo išskirti. Vokiečių suimtas tėvas pateko į pabėgėlių stovyklą Vokietijoje. Mama ir sesutė tuo metu liko Lietuvoje. Po karo tėvas negalėjo grįžti į Lietuvą ir turėjo galimybę vykti į Ameriką. Jis išvyko, o mama ir sesuo liko Lietuvoje. Dvylika metų dėl susiklosčiusios padėties vienas apie kitą mano tėvai nieko nežinojo. Po dvylikos metų per draugus ir pažįstamus pasiekė žinia, kad visi yra gyvi. Tuomet tėvas pradėjo rūpintis mamos bei sesers pervežimu į Ameriką. Kai 1960 metais N. S. Chruščiovas Maskvoje susitiko su Amerikos vice-prezidentu R. Niksonu, abipusiškai šalių geranoriškumui išreikšti, buvo leista dviem šimtam išskirtų šeimų iš Sovietų Sąjungos susivienyti su Amerikoje esančiais šeimų nariais. Tada mano mama ir sesuo išvyko į Ameriką. 1961 metais gimiau aš. Gimiau Vašingtone, augau įvairiose vietose, tačiau daugiausia – pietinėje Kalifornijoje prie *Los Angeles*. Augau katalikiškoje šeimoje, tėvai buvo pamaldūs. Per išsiskyrimą jie liko ištikimi vienas kitam ir Dievui. Besimokydamas gimnazijoje pradėjau rimtai draugauti su mergina, bet baigiant gimnaziją šią draugystę nutraukiau su mintimi, jog būsiu kunigas. Tai nepasiteisino. Vėliau universitete dar nekartą draugavau su merginomis. Baigiau matematikos ir kompiuterių technikos studijas. Pradėjau dirbti IBM firmoje (*International Business Machines Corporation*). Buvau techninių klausimų konsultantas prekybos (marketingo) procese. Taip pat vadovavau Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungai. Koordinavome lietuvių jaunimo veiklą įvairiuose kraštuose. Buvau labai aktyvus. Studijuodamas lankydavau benediktinų vienuolyne. Po vienu rekolekcijų paprašiau, kad vienas iš vienuolių būtų mano dvasios tėvas. Vienuolis sutiko būti mano dvasios tėvu su sąlyga, kad pradėsiu nuolat melstis, nes norint rimtai žengti dvasiniu keliu, būtina malda. Jis prašė skirti malda bent po dešimt minučių ryte ir vakare. Pasižiūrėjau tada į jį ir pasakiau, kad esu labai užimtas žmogus ir tiek laiko neturiu. Jis gražiai tada atsisakė būti mano dvasios tėvu, sakydamas,

Taigi perdavė mane kitam vienuoliui. Tuo metu ėmiau galvoti, koks yra mano pašaukimo kelias. Nėra lengva apsispręsti. Kuo toliau ėjau kunigystės apsisprendimo link, tuo labiau draugavau su merginomis.

Pamenu, kad parapijos kieme už automobilio stiklo kažkas užkišo lankstinuką apie Mergelės Marijos apsišaukimus Medžiugorėje. Beskaitydamas radau Marijos raginimą prašyti Šv. Dvasios dovanų. Nors buvau lankęs tikybės pamokas, bet jei kas būtų paprašęs paaiškinti, kas yra tos Šv. Dvasios dovanos, atsakyti nebūčiau sugebėjęs. Pradėjau skaityti ir domėtis tomis dovanomis. Nuėjome kartą su sužadėtine į pietinės Kalifornijos charizmatų suvažiavimą. Norėjome pasimelsti dėl jos išgydymo, ji sirgo artritu. Pastatas buvo panašus į *Siemens* areną Vilniuje, jame buvo apie 10 000 žmonių. Kažkas pradėjo melstis prašydami išgydymo. Niekad nebuvau to matęs. Staiga kažkokia moterėlė krito ant žemės, bet niekas jai nebandė padėti, nekreipė į ją dėmesio.

Ėmiau panikuoti, tačiau mane nuramino. Vėliau supratau, kad šis apsilankymas dėl išgydymo charizmatų bendruomenėje išgydė ne mano sužadėtinę, bet mane. Gavau šv. Dvasios „dozę“ ir nuo tada ėmiau gilintis į savo maldos gyvenimą.

Atėjo laikas, kai teko apsispręsti ar tuoktis, ar stoti į seminariją. Mano dvasios tėvas žinojo šią dilemą. Apie tai kalbėjau ir su savo mergina. Paskambinau vieną vakarą savo dvasios tėvui ir pasakiau, kad turiu atvažiuoti ir kai ką svarbaus pasakyti. Vėliau jis (jau per šventimus) pasakė, kad tuo metu buvo ištikinęs, jog aš važiavau pranešti, kad apsisprendžiau stoti į seminariją. Atvažiuavęs pas jį iš kišenės ištraukiau sužieduotųjų žiedą ir paprašiau, kad jis jį palaimintų. Jam buvo šokas, bet sugebėjo to neparodyti. Buvau jau susižiedavęs. Su sužadėtine jau buvome nusprendę santuokos datą, taip pat susitarę su vyskupu Baltakiu dėl laiminimo. Po kelių mėnesių santuoką teko atšaukti, ir pradėjau rimtai mąstyti vėl apie kunigystę.

Apsisprendęs dėl dvasininko kelio, svarščiau koks turėtų būti jo pobūdis: ar pasilikti pas benediktinus, su kuriais jau ilgą laiką bendravau, ar tarnauti lietuviams išeivijoje. Apie grįžimą į Lietuvą dar nebuvo jokių minčių, nepriklausomybė dar nebuvo atgauta. Maždaug metus po to (apie 1989-uosius), kai nutariau, kad nesituoksiu, į seminariją dar nestojau, bet dirbau ir gilinausi į maldos gyvenimą. Darbe susidūriau su galimybe būti paaukštintam pareigose. Besirošiant pokalbiui dėl paaukštintų pareigų, išvakarėse pasiėmiau lapelį ir pradėjau žymėti ko iš manęs nori Dievas, koks Jo planas mano gyvenimui, kur turi būti naudojami mano talentai? Pamenu, prirašiau įvairiausių dalykų. Pažiūrėjau į tą lapą ir staiga supratau, kad aš turiu būti kunigas. Tuo metu labai aiškiai pajutau proto ap-

švietimą, aiškiai suvokiau, kad mano kelias yra kunigystė. Tuo metu net neįsivaizdavau, kas manęs laukė. Ryte turėjau nuskristi į minėtą pokalbį. Man pasiūlė tokį postą, jog vos neiškritau iš kėdės. Buvau vienas iš pretendentų į darbo grupę, kuri nustato IBM produktų kryptį dirbtinio intelekto srityje ir pristato išvadas pagrindiniams IBM vadovams. Taigi, karjeros galimybė buvo kaip ant delno... Tačiau apsisprendžiau išeiti. Ir išėjau. Tada pardaviau namą ir išvykau į ilgas rekolekcijas. Pas benediktinus praleidau visą gavėnią, po to įstojau į propeleutinį kursą. Iš ten vyskupas Baltakis išsiuntė mane į Romą. Lietuvoje jau buvo atgauta nepriklausomybė. Pradėjau moky-

tis Britų kolegijoje vėlesniems pašaukimams. Buvau ten trečias jauniausias klierikas. Man tada buvo dvidešimt aštuoni metai. Du vyriausieji buvo 66 metų amžiaus (vienas jų našlys iš Airijos. Jis turėjo aštuonis vaikus ir gausybę anūkų. Gimus anūkiui, jis visus stalus vaišindavo geru raudonu vynu. Taigi visi džiaugėmės jo anūkais).

Niekad nežinau, ką Dievas tau paruošia. Pirmasis savaitgalis Romoje man buvo dar vienas nuotykis. Atvykau į Romą šiek tiek prieš prasidedant mokslams, kad išmokčiau italų kalbą. Vos atvykęs supratau, kad esu apvogtas – kelionės metu iš lagamino ištraukė visus elektroninius aparatus. Be to, Romoje nieko nepažinojau. Atvykau į lietuvių kolegiją. Niekas į mane nekreipė dėmesio, visi lakstė akis išplėtę. Rektorius nurodė, kur yra mano kambarys ir pranešė, kad gavo iš Vatikano žinią, jog šį savaitgalį lankysis popiežius. Popiežius tokiu būdu norėjo išreikšti savo palankumą Lietuvai. Todėl, kad jau buvo prasidėjusios atostogos, Kolegijoje nebuvo daug klierikų, tai mane greitai apvilko sutana ir pirmasis savaitgalis Romoje prasidėjo patarnaujant Šv. Mišiose popiežiui lietuvių kolegijos kopyltėlėje. Be to, po šv. Mišių popiežius pasiliko pusryčiams, tai dar ir papusryčiau su Jo Šventenybe. Tai tikrai Dievo nuotykis, nes paprastai tokie dalykai nevyksta. Tad nuotykis po nuotykių...

Po dviejų metų Lietuvai buvo paskirtas arkivyskupas A. J. Bačkis. Kadangi buvau išeivijos lietuvis, kaip klierikas turėjau priklausti kuriai nors Lietuvos vyskupijai, kad vyskupas Baltakis galėtų mus kilnoti iš krašto į kraštą. Priklausiau Vilniaus vyskupijai, nes mano mama iš Vilniaus krašto. Pirmai galimybei atsiradus, nutariau nuvykti į Lietuvą, kad kaip klierikas atličiau vasaros praktiką savo vyskupijoje. Arkivyskupas mane paskyrė pagalbininku į kuriją, matyt nežinojo, ką su manimi daryti. Tuo metu Lietuvą buvo pasiekusi žinia, kad ją ketina lankyti popiežius. Po kelių savaitių vaikščiojome su arkivyskupu po pietų ir jis paprašė, kad aš laikinai nutraukčiau studijas Romoje ir surengčiau popiežiaus vizitą Lietuvoje. Man tai buvo labai netikėta. Kai atsipeikėjau, viskas ėjo aukštyn kojom. Bet teko darbuotis. Taigi metus padirbėjau rengiant popiežiaus vizitą Lietuvoje, tada grįžau į Romą tęsti studijų. Po kiek laiko atvyko arkivyskupas ir pranešė, kad pabaigęs bakalaurą ir ga-

vęs šventimus vykčiau į Lietuvą. Pirmasis darbas, kurį man paskyrė buvo Vyskupų konferencijos sekretoriato įsteigimas Vilniuje. Po trejų metų vėl grįžau į Romą baigti Kanonų teisės licenciatą ir doktorato studijų. Po to - vėl į Lietuvą. Pusantrų metų ėjau Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektoriaus pareigas, po to buvau paskirtas Lietuvos Vyskupų konferencijos generaliniu sekretoriumi. Nuo tada dirbu šiose pareigose. Tai labai įvairus darbas ir skiriasi nuo parapijos klebono darbo. Šalia šių pareigų dar dėstau Vilniaus kunigų seminarijoje, esu ateitininkų dvasios vadovas.

Toks mano nuotykis. Kiekvienas turi savo nuotyki. Dievas pašaukia mus į gyvenimą ir jei esame pasiruošę atsilipti, ne tik žiūrėti į save, tai mūsų visuomet lauks nuotykis - įvairiausiomis formomis ir įvairiausiais keliais, vedantis į tą patį tikslą – Meilę.

MANO PARAPIJOS PORTRETAS

Kl. Tadas P. Kryžiaus Bagaslaviškio šv. Kryžiaus atradimo bažnyčia

Bagaslaviškis yra mažas miestelis Širvintų rajone. Pats Bagaslaviškis nėra kažkuo ypatingas ir mažai žinomas. Dauguma tik išgirdę šio miestelio pavadinimą, bando jį išverstį iš rusų kalbos ir šią vietą sieti su Dievo garbinimu. Gali būti, kad prie miestelio pavadinimo prisidėjo ir pagarba Dievui, bent jau man norėtuši, kad tai būtų tiesa, nes tai pati gražiausia iš girdėtų pavadinimo hipotezių.

Dievą garbinančiųjų miestelyje pirmieji maldos namai, kuriuose žmonės garbino Dievą, buvo pastatyti 1787 metais. Dvarininko Igno Šveikausko rūpesčiu buvo pastatyta medinė bažnyčia, o 1790 metais Bagaslaviškis tapo parapija. Tais pačiais metais karalius Stanislovas Augustas Bagaslaviškiui suteikė kai kurias miesto privilegijas. Vėliau, 1827 metais, senstantis bažnyčios pastatas buvo atnaujintas, o 1851 metais parapijiečiai su savo klebonu pastatė naują medinę bažnyčią, kuri yra išlikusi iki šių dienų. Be savo bažnytėlės, Bagaslaviškis garsėjo ir savo gyventojais. Kunigai šiame krašte stengėsi palaikyti lietuviybę. Altarista kunigas Silvestras Gimžauskas, Vilniaus krašto lietuvių švietėjas, pradėjo pirmasis laikyti lietuviškas pamaldas Bagaslaviškyje. Kunigo Povilo Burbulio rūpesčiu klebonijoje 1906 metais įvyko pirmasis lietuvių vaidinimas. Taip pat veikė ir katalikų blaivybės draugijos. Bagaslaviškio parapijos neaplenkė ir tam tikri lenkakalbių ir lietuviakalbių parapijiečių nesutarimai, būdingi šiam laikotarpiui. 1920 metais buvo suimtas ir išvežtas tuometinis klebonas Petras Bertulis. Visgi aukoti pamaldas lenkų kalba Bagaslaviškyje buvo atsisakyta. Kadangi bažnyčia yra medinė ji neišvengė ir gaisro. Bagaslaviškio bažnyčia yra degusi tik kartą - 1918 metais. Laimei, pastatas nesudegė, o apdegęs stogas po poros metų buvo atstatytas.

Atvykstantys ar tiesiog pravažiuojantys Bagaslaviškį, įvažiavę į miestelį pirmiausiai pamato rudai dažytą medinę bažnyčią, stovinčią tarp medžių. Galbūt, koks greitį mėgstantis vairuotojas ir nepastebės už liepų ir klevų pasislėpusios bažnyčios. Mat Bagaslaviškio bažnyčia neturi to, kas yra būdinga daugeliui Lietuvos bažnyčių, ji iš kitų miestelio pastatų neišsiskiria aukštais bokštais. Bažnyčios pastatas panašus į tradicinį namą labiau nei į bažnyčią. Visgi dėmesingesni Bagaslaviškio lankytojai pastebi, kad bažnyčia nors ir mažus, bet bokštelių turi. Ant abiejų bokštelių yra kryžiai, išduodantys, jog čia ne šiaip koks didesnis pastatas, bet bažnyčia. Tikinčiuosius į pamaldas kviečia varpai, skambantys medinėje varpinėje, prisišliėjusioje prie mūrinės šventoriaus tvoros. Varpinės stogas, kaip ir bažnyčios bokšteliai, yra papuoštas kryžiumi.

Bagaslaviškio bažnyčios vidus yra taip pat paprastas. Dvi apskritų kolonų eilės bažnyčios

vidų padalija į tris navas. Seniau įėjus į vidų tikinčiųjų akys krypdavo į šoninius altorius, nes jie buvo įdomesni ir labiau patraukdavo dėmesį nei didysis altorius. Šoniniai altoriai - kurių vienas yra švč. Mergelės Marijos, o kitas šv. Jurgio - buvo puošti barokiniais ornamentais, kai tuo tarpu didžiajame altoriuje yra tik nukryžiuotojo medinė skulptūra. 1982 metais kunigas Jonas Kaušyla ėmėsi pertvarkymo darbų ir atnaujino bažnyčios vidų. Buvo permontuoti ir į kitas vietas sustatyti altoriai.

Dabar tik įėjus į bažnyčią, žmonių žvilgsnį pagauna ne šoniniai altoriai, o išpūdingo dydžio nukryžiuotojo skulptūra. Tai yra pats seniausias ir vertingiausias Bagaslaviškio bažnyčios dailės kūrinys. Ši gotikinė nukryžiuotojo skulptūra datuojama XV-XVI a. pirmuoju ketvirčiu. Drožėjo Vito Skvošo arba jo aplinkos kūrinys iš pradžių nepriklausė Bagaslaviškio bažnyčiai. Manoma, kad nukryžiuotojo skulptūra kadaise buvo skirta puošti Vilniaus katedrą. Didžiajame altoriuje šalia nukryžiuotojo stovi dvi šventosios: šv. Kotryna Sienietė ir šv. Teresė Avilietė. Jos yra kiek vėlyvesnės - XVIII a. paskutiniojo ketvirčio dailės kūriniai. Kaip ir nukryžiuotasis, jos į Bagaslaviškio bažnyčią pateko iš kitur. Manoma, kad skulptūros atkeliavo iš uždarytos Paparčių dominikonų bažnyčios. Bažnyčioje taip pat yra nemažai ir kitų meno vertybių: tapybos darbų, skulptūrų, meninės drožybos, bažnytinių baldų, liturginių indų bei meninės auksakalystės ir kalvystės dirbinių.

Bagaslaviškiečiai negali pasigirti turintys nuostabaus grožio bažnyčią. Ji yra paprasta, medinė, kukli, tačiau ir jauki bažnytėlė, kurioje jie renkasi maldai. Kiekvienam bagaslaviškiečiui ši bažnytėlė yra pati gražiausia. Pabuvus kitoje bažnyčioje norisi grįžti ir sukaupti maldai savojoj

medinukėj. Ne bažnyčios grožis bagaslaviškiečius nuo seno kvietė maldai, o noras garbinti Dievą. Ir vis tik galima sakyti, kad Bagaslaviškio pavadinimo susiejimas su Dievo garbiniu yra teisingas. Tiesa, vienas dalykas kuriuo Bagaslaviškis gali didžiuotis tikrai yra. Visiems pažįstamas Vilniaus arkikatedros zakristijonas Alfonsėlis yra kilęs būtent iš šių kraštų. Pažvelgus į jį, jo atsidavusią tarnystę Bažnyčiai, tikrai matosi, kad Alfonsėlis ne iš kokios bedieviškos parapijos atėjęs, o būtent iš Bagaslaviškio.

Bagaslaviškio bažnyčia yra labai brangi ir man. Brangi ne tik dėl to, kad joje prasidėjo mano katalikiškas gyvenimas, bet ir dėl to, kad joje būnant praėjo patys gražiausi mano vaikystės metai. Tuomet, kai pradėjau patarnauti šv. Mišioms į bažnytėlę susirinkdavo nemažas būrys patarnautojų, vos tilpdavome presbiterijoje. Jei po šv. Mišių zakristijonas leisdavo užgesinti žvakes, atrodydavo, kad jau esi paaukštintas pareigose ir galėjai tuo didžiuotis. O jei šv. Mišių metu gaudavai kunigui nuplauti rankas, praktiškai žengei vieną didžiausių patarnautojo karjeros žingsnį. Tuo metu parapijoje veikė jaunimo

grupelė pasivadinsi „Angelaičių sąjunga“. Todėl patarnautojai neapsiribojo vien tik veikla šv. Mišių metu, bet susirinkdavo ir po jų. Aktyviai dalyvaudavome parapijos gyvenime ir vyskupijos jaunimo centro renginiuose. Parapija tuomet buvo jaunatviška, gyva ir veikli. Šiandien ji ištuštėjusi. Gausių būrių sulaukia tik švenčių ir atleidų metu. Kaip ir daugumos kaimų ar miestelių, jaunimo gretos pradėjo mažėti. Toks pat likimas ištiko ir patarnautojus. Dauguma jų užaugę paliko ne tik Bagaslaviškio bažnytėlę, bet ir gimtąją Lietuvą ieškodami laimės svetur...

Vis dėlto nėra šiandien taip liūdna Bagaslaviškio tikintiesiems, kaip gali pasirodyti. Po pertraukos sulaukę naujo klebono, jie noriai meldžiasi ir viltingai laukia šviesesnių dienų. O čia, dar žiūrėk, ir vietinis klierikutis kartą nuo karto apsilanko ir įneša džiaugsmo spindulį ne tik į liturgiją, bet ir į paprastų žmonių kasdienybę.

KUNIGAS PAGAL DIEVO ŠIRDĮ...

Br. Terentij

Šv. Juozapas Kuncevičius

Imdamasis rašyti šį straipsnį, buvau sąmoningai įsitikinęs, kad garbingos seminarijos laikraščio skaitytojų auditorijos beveik neįmanoma niekuo nustebinti. Tad ir aš neketinu stebinti, tiesiog noriu papasakoti

apie dar vieną susitikimą tarp Dievo ieškančio *žmogaus* ir žmogų mylinčio *Dievo*. Ir apie vaisius, kuriuos gali subrاندinti toks susitikimas.

1580 m. stačiatikių ukrainiečių miestiečių Kuncevičių šeimoje Voluinės mieste Volodymyre gimė sūnus, kurį pavadino Ivanu. Po 15 metų tėvas, garbingasis miesto patarėjas ir žinomas pirklys, rūpindamasis savo verslo ir sūnaus ateitimi, pasiuntė Ivaną mokytis pirklių amato pas savo draugą į Vilnių. Kaip tik tuo metu Brastos sinode buvo ratifikuota Kijevo stačiatikių metropolijos unija su Romos Bažnyčia. Pradėjo aistringa religinė kova tarp unijos šalininkų ir priešininkų. Kiekvienas turėjo apsispręsti. Ir jaunas Kuncevičius, iš vienos pusės, išaukęs stačiatikių vyskupijos širdyje, pripratęs prie iškilmingų rytų apeigų senose cerkvėse ir jau Vilniuje palaikantis santykius su stačiatikiais, iš kitos gi - ieškodamas atsakymų į savo klausimus pas pažįstamus jėzuitus, priėjo svarstymų kryžkelę ir turėjo padaryti pirmą svarbų savo gyvenime apsisprendimą. Jis ilgai svarstė ir, kaip po to minės jo draugai, „kreipėsi į Dievą, kad parodytų jam kelią, kuriuo turi eiti“. Apsisprendė. Tvirtai. Drąsiai. Visam gyvenimui. Tuoj su entuziazmu įsiliejo į Vilniaus Švč. Trejybės unitų bažnyčios gyvenimą, galiausiai 1604 m. įstojo į vienuolyną, veikiantį prie bažnyčios. Įstojęs į vienuolyną priėmė naują vardą – Juozapas.

Situacija vienuolyne buvo liūdna: vienas vienuolis, beveik visose vienuolyno patalpose gyveno pasauliečiai. Juozapas užsidarė savo celėje ir išeidavo iš jos vien tik pamaldoms. Žmonėms juo susidomėjus, Juozapas persikėlė į mažą šv. Luko koplyčią prie bažnyčios, kur pasninkaudavo, apsimar-

rindavo, skaitydavo, mąstydamas ir meldavosi. Kaip sakys po to Juozapato gyvenimo tyrinėtojai, „Šventųjų gyvenimas“ atstojo jam dvasios tėvą ir perteikė tūkstantmetę vienuolinio gyvenimo patirtį. Tačiau pirmiausia, kaip ir visos Rytų Bažnyčios, Juozapato pamaldumas buvo liturginis. Anot amžininkų, jis mintinai mokėjo visus maldų ir apeigų tekstus, melodijas bei rubrikas.

Po trijų tokio asketinio gyvenimo metų Juozapas išėjo į žmones: pradžioje kaip diakonas, o nuo 1609 m. jau kaip kunigas (nors ir bandė atsisakyti kunigystės šventimų, nes manė esąs nevertas) ir labai intensyviai atsidavė sielovadinei bei karitatyvinei veiklai. Tik dabar atsiskleidė jo paslėpti talentai. Niekas nesitikėjo, kad toks tylus ir kuklus vienuolis taip neįtikėtinais puikiais pamokslais ir taip įkvepiančiais rašys, bus toks geras ir kantrus nuodėmklausys bei dvasios tėvas. Greitai už visus šiuos „pasisekimus“ kaimynystėje, stačiatikių Šv. Dvasios vienuolyno cerkvės *babinčiuje* nutapytoje Paskutiniojo teismo scenoje, Juozapatui buvo suteikta „ypatingoji“ – velnio, stumiančio žmones į pragaro ugnį – vieta.

Su Juozapatu prasidėjo unitų vienuolinio gyvenimo atnaujinimas. Juozapato pavyzdžiu pradėjo sekti kiti jaunuoliai, kurių vienas – geras Juozapato draugas, vėliau Kijevo unitų metropolitas Juozapas Benjaminas Rutskis – 1617 m. oficialiai reformuos bazilijonų vienuoliją. Tuščiame Švč. Trejybės vienuolyne po 8 metų jau gyveno 60 vienuolių. Ir šį bazilijonų bendruomenės atnaujinimą Juozapas pradėjo nuo savęs. Pirmiausia pats stengėsi gyventi pagal šv. Bazilijaus Didžiojo vienuolinius idealus. Nuoseklumas, kurio Juozapas laikėsi pavesdamas save Dievui, nustebindavo ir patraukdavo. Jei jau atsiduodavo, tai - visiškai, jei skelbė paklusnumą, neturtą ir skaisstumą, tai ir pats pirmiausiai buvo paklusnus, neturtingas ir skaisčius; jei ragino atgailauti ir melstis, tai ir pats atgailavo bei meldėsi. Visa, ko mokė – pats išpildė. Juozapas buvo tylus revoliucionierius: savo gyvenimu sugražino vienuolijai jos esmę, grynumą, evangelinį radikalizmą, prie išganymo slėpinio traukiančią jėgą.

Po dviejų naujų vienuolynų įkūrimo Žirovičiuose ir Bytenyje bei vienuolinio gyvenimo nuostatų sudarymo, 1613 m. Juozapas buvo paskirtas Vilniaus Šv. Trejybės vienuolyno archimandritu, o 1617 m. – Polocko arkivyskupijos ganyto-

Dideli pasisekimai tarp stačiatikių išprovokavo ir aiškiai agresyviai nuostatas jo atžvilgiu tarp oponentų. Juozapas įsakė savo katedroje šalia altoriaus paruošti jam kapo vietą ir asmeniškai prižiūrėjo, kaip vyksta darbai. Šiuo periodu, kaip niekada, jis jausdavo esąs Dievo rankose ir priklausąs nuo Jo valios. Mirtį už tikėjimą ir Bažnyčios vienybę Juozapas laikė didele garbe ir šlove. Kankinystės vainiko nereikėjo ilgai laukti...

1623 m. lapkričio 12 d., sekmadienį prieš pradėdant šv. Mišias, vizitacijos metu Juozapas Vitebsko mieste buvo žiauriai nužudytas, iš anksto suplanuotos akcijos metu. Atrodytų, po tokių kraštutinių įvykių, žmonės turėjo prarasti bet kokią norą tapti katalikais. Tačiau taip galėjo atrodyti tik iš pirmo žvilgsnio. Juozapato kankinystės dėka, atvirkščiai, dingo baimė, žmonės pradėjo jaustis esą pakylėti ir sustiprinti. Tarsi nušvito naujas gyvenimas. Tuo metu į Romą atvykęs metropolitas Juozapas Rutskis rašo: „Esame įsitikinę, kad dėl šventosios vienybės jis daugiau padarys danguje, negu galėjo padaryti čia žemėje“.

Prie perkeltos į Polocką arkivyskupo kūno pradėjo vykti stebuklai. Per 18 metų trukusį beatifikacijos procesą užfiksuoti keli šimtai stebuklų, tad, prieš paskelbiant Juozapata palaimintuoju, pagrindinė „problema“ buvo, kuriuos penkis stebuklus išrinkti, kad šie figūruotų kaip pagrindiniai ir charakterizuotų palaimintojo asmenį.

Ši istorija nebūtų pilna, jei nepamintumėme stačiatikių vyskupo Melecijaus Smotrickio. Pagrindinis Juozapato oponentas, stačiatikybės ideologas ir gynėjas, karštas polemistas ir

rašytojas, kurio traktatai, platinami iš Šv. Dvasios stačiatikių vienuolyno, pavertė valstybę „dviejų Rusių“ tarpusavio kovos lauku. Būtent šis stačiatikių vyskupas buvo laikomas Polocko arkivyskupo – Juozapato – nužudymo įkvėpėju. Sužinojęs apie įvykius Vitebske, Smotrickis buvo sukrėstas. Po ilgų svarstymų, 1627 m. jis prieš Kijevo unitų metropolitą išpažino katalikų tikėjimą. Ir ėmėsi jam nesvetimos plunksnos. Su ta pačia aistra, karščiu ir talentu pradėjo atstatinėti „tiltus“, kuriuos anksčiau pats dengindavo.

1643 m. gegužės 15 d. pop. Urbano VIII-ojo Juozapas Kuncevičius buvo beatifikuotas, o 1867 m. birželio 29 d. pop. Pijaus IX-ojo – kanonizuotas.

Per savo gyvenimą Juozapas niekuomet nebuvo susitikęs su Petro įpėdiniu, tačiau visą savo gyvenimą – iki pat kankinio mirties – gynė vienybę su Apaštališkuoju sostu. Tad nenuostabu ir simboliškai prasminga, kad po ilgų ir sunkių kelionių, 1949 m. jo šventas ir nesugedęs kūnas atrado ramybę, saugumą ir poilsį po Romos šv. Petro bazilikos kupolu.

P.S. Rinkdamas medžiagą ir ruošdamas šį straipsnį, stengiausi, kad tekstas būtų kuo realistiškesnis ir neatrodytų XXI a. žmogui it pasaka. Tačiau perskaitęs parašytą tekstą, supratau, kad tai

yra neįmanoma. Tačiau nepamirškime, kad *Dievo draugų gyvenimuose kartais vyksta stebuklai, kurie netikinčio akims atrodo tiesiog kaip eiliniai mitai...*

